

89 § Rohkeasti yhdessä

Päätösehdotus

Vartiokylän seurakuntaneuvosto

1) merkitsee tiedoksi Helsingin seurakuntayhtymän eri toimijoiden kesken aloitetun työskentelyn, jonka tavoitteena on turvata Helsingin seurakuntien ja seurakuntayhtymän toimintaedellytykset yhteistyömuotojen vahvistamisella toimintaympäristön haasteissa.

2) todeta Rohkeasti yhdessä – Modigt tillsammans 2023 työskentelyn alkumateriaalin.

3) osallistua yhteisen tilannekuvan tekemiseen vastaamalla esittelyssä oleviin kysymyksiin

Käsittely

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Selostus

Rohkeasti yhdessä on Helsingin seurakuntien ja seurakuntayhtymän yhteisten palvelujen seuraavien kahden vuoden strategiatyöskentelyn otsake. Rohkeasti yhdessä -toimintamalli kannustaa nimensäkin mukaisesti etsimään ennakkoluulottomasti ja aktiivisesti tapoja toimimaan totuttujen seurakunta- ja työalarajojen yli.

Siinä missä ennen voitiin elää vuosikymmeniä samankaltaisessa toimintaympäristössä, on muutos ympärillä nykyisin voimakasta ja haastavaa.

Yhteisen kirkkoneuvoston koolle kutsumassa iltakoulussa 26.9.2019 oli koolla Helsingin seurakuntien kirkkoherrat, seurakuntaneuvostojen varapuheenjohtajat, yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet ja yhtymän virkamiesjohto sekä Helsingin ja Porvoon piispat. Tässä yhteisessä illassa käynnistettiin työskentelyn, jolla vastaamme toimintaympäristön haasteeseen.

Ilta-koulussa esitettiin kriittisiä epäilyjä ja haluttiin asioihin tarkennuksia. Toisaalta jaettiin myös myönteisiä odotuksia ja asetettiin toiveita mitä työskentelylle. Rohkeasti yhdessä -prosessi päätettiin siis aloittaa.

Tärkeää on myös, miten se viedään läpi niin, että 20 helsinkiläistä seurakuntaa ja niiden alueella asuvat näkevät elämässään entistä useammin toivon ja rakkauden tekoja. Tämä vaatii työtä seurakuntien ja yhteisten palvelujen työntekijöiltä ja luottamushenkilöiltä.

Muutos, rakenteiden tarkastelu ja uusien avausten toteuttaminen eivät ole helppoa meilläkään. Epävarmuuden sietämistä helpottaa kuitenkin vahva tahto siihen, että yhdessä isot haasteet ovat mahdollisia hoitaa.

Työskentelyn toimintatavat

Rohkeasti yhdessä 2023 tulee johtaa ja toteuttaa niin, että prosessin aikana syntyy *luottamus työtapoihin*. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa ei vielä tiedetä työskentelyn lopputulemaa. Silloin on keskeistä taata luottamus prosessiin ja siihen miten mahdolliseen loppupäätelmiin edetään.

Rohkeasti yhdessä haastaa *yhdessä kokeilun kautta oppimiseen*. Tähän työskentelyyn tarvitaan meitä kaikkia. Opitaan tekemällä eikä puhumalla – toimintamallilla saadaan aikaan kokeiluja ja niistä oppimista. Strategiatyöskentely tuo Helsingin seurakuntayhtymään ns. tilannehuone työskentelyn, jossa seurataan erilaisia ilmiöitä ja lisätään vaikuttavuutta yhdessä työskentelyn kautta.

Toimintatapana tehdään valmisteluja toimintaorganisaation sisällä nykyisillä toimivaltuuksilla. Yhteinen kirkkoneuvosto toimii tässä fasilitoijana. Päätöksiä tehdään seurakunnissa ja tarvittaessa tuomiokapitulissa. Yhteinen kirkkoneuvosto sitoutuu toimimaan yhteisten palveluiden kanssa toimintojen kehittäjänä. Tämä työskentely edellyttää, että yhteistyötä *edistetään yli rajojen avoimesti*. Uutta tapahtuu rajapinnoissa ja vuoropuhelun vahvistaminen tuo uusia yhteistyön tasoja ja tapoja. On hyvä huomata, että meillä on jo paljon erilaista yhteistyötä, joka on syytä käydä läpi ja jatkaa mikä toimii.

Työskentelyn aikana määritellään Helsingin seurakuntayhtymän olemassa olon tarkoitus selkeäksi. Tämän vuoksi *tarkoitus ja vaikuttavuus seuraa prosessissa* keskeisenä mukana. Vaikuttavuus syntyy taas siitä, että priorisoidaan mitä jatkossa teemme ja mitä jätämme tekemättä. Priorisoinnin kautta syntyy strategia, jota yhdessä toteuttaen saadaan vaikuttavuutta.

Yhteinen tilannekuva

Työskentelyn aluksi määritellään yhteisesti Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden yhteinen tilannekuva.

Tilannekuvaa tarvitaan päätöksenteon tueksi. Silloin, kun tilannekuva on mahdollisimman yhtenäinen, on mahdollista myös tehdä yhteinen tavoitetila Rohkeasti yhdessä työskentelyssä.

Tilannekuva koostuu sekä Helsingin seurakuntayhtymän ulkopuolelta että organisaation sisältä kerätystä tiedosta. Tilannekuvan tekemiseen tarvitaan tilastoista ja trendeistä kertyvää dataa, mutta myös kokemukseen ja käytäntöön perustuvaa inhimillistä tietoa ja osaamista. Kuvaus arvioitavien asioiden nykytilasta. Tilannekuva sisältää sisäisiä ja ulkoisia sekä positiivisia ja negatiivisia tekijöitä.

Yhteistä tilannekuvaa tehdään kuluvaan syksyn aikana. Tarkoitus on käsitellä tilannekuva yhteisen kirkkoneuvoston iltakoulussa 28.11.2019.

Helsingin seurakuntayhtymän johtoryhmä on käynnistänyt selvityksen yhteisessä seurakuntatyössä seurakuntalaisten tarpeista Mitä ympärillä tapahtuu? Miksi jäsenistöä eroaa? Miksi me ollaan olemassa? Mitä seurakuntalainen tänä päivänä kirkolta haluaa sekä miten ja mitä kirkon tulee pitää esillä?

Toisena selvityksenä on hallinto-osaston ja erikseen asetetun työryhmän toimesta tehtävä selvitys sopimusperusteisesta ja prosessipohjaisesta yhteistyöstä sekä erilaiset rakennevaihtoehdot, joita kirkollislainsäädäntö tarjoaa.

Kolmantena selvityksenä käydään seurakuntien ja yhteisen seurakuntatyön kanssa läpi mitä tehdään tällä hetkellä yhdessä? Mikä tässä yhteistyössä toimii? Ja mitä haasteita on?

Valmistelujen jälkeen järjestetään riittävän laaja palautekierros seurakunnittain ja rovastikunnittain sekä seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kesken keväällä 2020. Tämän jälkeen päätetään mitä asioita lähdetään yhteisesti valmistelevaan tavoitteena saada tavoitettiin määritellyt asiat valmiiksi keväällä 2022.

Tilannekuvan tekemiseksi halutaan muutamien kysymysten vastaamisen kautta mahdollistaa seurakuntaneuvostojen osallistuminen Rohkeasti yhdessä työskentelyn tilannekuvan tekemiseen.

Tilannekuvan tekemiseksi seurakuntia pyydetään vastaamaan alla oleviin kysymyksiin 20.10.2019 mennessä. Kirkkoherroille on toimitettu vastauslinkki, johon seurakuntaneuvoston tilannekuvaan liittyvät vastaukset voidaan tallentaa.

Tilannekuvan tekemisen kysymykset

A. Toimintaympäristön merkittävät muutokset ja miten niihin tulisi reagoida?

B. Mitkä ovat seurakunnan keskeisimmät tehtävät ja miten ne pysytään hoitamaan?

C. Mitä tällä hetkellä tehdään yhdessä ja keiden kanssa?

Seurakuntaneuvostoa pyydetään vastaamaan näihin yllä oleviin kysymyksiin 20.11.2019 mennessä (vastauslinkki saatekirjeestä).

Taustakeskustelua ja tilannekuvan tekemistä varten on tässä alla keskustelua johdattavia kysymyksiä. Mahdollisuuksien mukaan seurakun-

taneuvostot voivat vastata myös näihin taustakysymyksiin. Siellä on mukana mm. kysymys 8, jolla halutaan sovitusti kartoittaa nykytilaa yhteistyön tasoissa.

Taustakysymykset tilannekuvan tekemiseksi

Toimintaympäristö muuttuu nopeasti (tällä hetkellä mm. monikulttuurisuus, hädänalaisimpien syrjäytyminen, kastekysymys, hengellisyys muuttaa muotoaan, vapaaehtoisuus, ilmastomuutos, sovinto). Helsingin seurakuntien ja yhteisten palveluiden strategian tekemisessä työskennellään tilannehuonemaisesti tiedolla johtamisen kautta.

1) Yllä on mainittu joitakin kirkon ja yhteiskunnan toimintaympäristössä vaikuttavia ilmiöitä. Mitä muita ilmiöitä seurakunta näkee tällä hetkellä syntyvän? Mitkä seurakunnan näkemyksen mukaan on 3 merkittävintä tämän hetken ilmiötä, jotka pitää ottaa kirkon huomioon mietittäessä kirkon roolia tulevaisuudessa?

2) Miten seurakunta näkee ilmiöihin reagoimisen toteutuvan parhaiten? Mitä keinoja seurakunta näkee tärkeiksi vaikuttavuuden lisäämiseksi pystyäksemme paremmin reagoimaan ilmiöihin ja tilanteisiin?

Taloudellisten resurssien arvioidaan vähenevän ja kustannustason nousevan. Liitteessä on arvio kehysmäärärahasuunnitelmasta vuoteen 2025.

3) Kirkon vetovoima ja jäsenkehitys ovat olleet tällä vuosituhannella laskusuunnassa. Tulisiko meidän tehdä jokin merkittävä käänös tai suunnanmuutos asiantilan korjaamiseksi? Jos, niin minkälainen tuo käänös tai uusi avaus voisi olla?

4) Pystyykö seurakunta vastaamaan edelleen lakisääteisistä (jumalanpalveluselämä, kirkolliset toimitukset, diakonia ja rippikoulu) tehtävistä 2030?

5) Seurakunta on asettanut itselleen toiminta-ajatuksensa pohjalta myös muita tehtäviä. Mikäli resurssit eivät jatkossa riitä nykyiseen mitä seurakunta jättää tekemättä ja mikä on sen vaikutus henkilöstöratkaisuihin tai onko seurakunta valmis esimerkiksi luopumaan osasta kiinteistökannastaan?

6) Mikäli seurakunta ei näe mahdolliseksi mitään karsimista. Mitä seurakunta ehdottaa resurssien vähentämisen sijaan määrärahatason pitämiseksi ennallaan? Lisää resursseja seurakuntayhtymästä, toiminnan karsimista muualta kuin seurakuntien tehtävistä, uusia tulonhankkimistapoja, mitä?

Yhteinen seurakuntatyö hoitaa perussäännön mukaan yhteisesti sovitusti monia asioita: *Perheneuvonta (johon liitetty PP:n toiminta)*, *Sairaalasielunhoito (johon liitetty poliisipappitoiminta)*, *Yhteinen diakonia (Vammaisdiakonia, Erityisdiakonia (vankilatyö, päihdetyö), Erityisnuorisotyö, Vapaaehtoistyö, yhteiset diakonia ja krii-*

siavustukset, Raha-asioiden neuvottelutoiminta sekä Diakoniapainoitteiset projektit , mm. Ruoka-apu, työllistämis-projektit.

Leirikeskustoiminta (Mustasaari ja Lekholmen). Yhteinen kasvatus (Varhaiskasvatus, Yhteinen rippikoulutyö, Oppilaitoistyö sekä Yhteiskunnallinen työ, Yhteinen musiikkityö). Seurakuntapalvelu (Yhteiset tapahtumat ja kampanjat, Kampin kappelin toiminta).

Vieraskielinen työ (Venäjänkielinen työ, Vironkielinen työ, Arabiankielinen työ (pääkaupunkiseudun yhtymien yhteistyö). Kiinankielinen työ (pääkaupunkiseudun yhtymien yhteistyö), Englanninkielinen työ (osittain pääkaupunkiseudun yhtymien yhteistyö), Lähetysavustukset ja muut avustukset.

7) Mitä seurakunta toivoisi tehtävän jatkossakin yhdessä yhteisissä palveluissa, mitä taas halutaan lisätä nykyiseen yhteiseen tekemiseen sekä mitä tulisi tehdä seurakunnissa?

8) Mitä tällä hetkellä seurakunta tekee yhdessä muiden seurakuntien tai muiden yhteistyökumppaneiden kanssa ja keitä nämä yhteistyökumppanit ovat? Mikä tässä yhteistyössä toimii? Ja mitä haasteita on?

9) Osa järjestöistä valmistautuu jo aikaan, jolloin paikallisyksiköt vastaavat kohtaamisista ja valtakunnallinen katto-organisaatio digitalisoi- tuu. Kehitysyhteistyön tulevaisuudessa yksittäinen länsimaalainen auttaa suorassa mentorisuhteessa kehityksensä kansalaista ja siirtää MobilePaylla rahallisen tukensa suoraan tämän käyttöön eikä välikäsiä tarvita. Osalla yrityksistä ei ole enää kiinteistöjä, koska ne ovat arvon tuottamisen kannalta vain turha kuluerä.

Rohkeasti yhdessä strategiatyöskentelyn osana

Rohkeasti yhdessä työskentely nivoutuu Helsingin seurakuntayhtymän strategiatyöskentelyyn. Strategiatyöskentely on määritelty toistaiseksi jatkuvaksi prosessityöskentelyksi. Rohkeasti yhdessä on strategiatyöskentelyn osana kevääseen 2022 asti, jolloin yhteinen tavoitetila on saatu toteutettua.

Strategiatyöskentelyssä toteutettavat tilannehuone toiminta ja tiedolla johtamisen hanke nivotaan osaksi tukemaan Rohkeasti yhdessä työskentelyä.

Liitteet

- 1 Kehyksen simulointipohja rohkeasti yhdessä
- 2 Kysymykset seurakuntaneuvostoille rohkeasti yhdessä
- 3 Kehyksen simulointipohjan lukuohje rohkeasti yhdessä

